

GÖÇ VE SOSYAL HİZMET

Editörler

Melek ZUBAROĞLU YANARDAÇ

Beyza ERKOÇ

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-399-355-9

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı
Göç ve Sosyal Hizmet

Yayıncı Sertifika No
47518

Editörler
Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ
ORCID iD: 0000-0002-3425-483X

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Beyza ERKOÇ
ORCID iD: 0000-0002-0035-6782

Bisac Code
SOC007000

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

DOI
10.37609/akya.2788

Kütüphane Kimlik Kartı

Göç ve Sosyal Hizmet / editörler : Melek Zubaroğlu Yanardağ, Beyza Erkoç.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.

410 s. : tablo,şekil ; 160x235 mm.

Kaynakça ve İndeks var.

ISBN 9786253993559

1. Sosyal Hizmetler--Göç.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Özellikle 2010'lu yıllardan bu yana Türkiye için daha da önemli bir konu haline gelen göç olgusu, sosyal hizmet ve diğer sosyal disiplinler için önemli bir çalışma ve araştırma alanı haline gelmiştir. Bunun nedeni, Türkiye'ye özellikle Suriye'den yönelen kitlesel göçün 2011 yılıyla birlikte hareketlenmesi ve uzun yıllar devam etmesidir. Göç İdaresi Başkanlığının 24 Ağustos 2023 tarihli verilerine göre halen 3 milyon 303 bin Suriyeli geçici koruma statüsü altında Türkiye'de barınmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin güncel verilerine göre ise uluslararası koruma başvurusu olan özellikle Afganistan, Irak, İran, Somali vb. uyruklu göçmen bireylerin sayısının 300 binin üzerinde olduğu bilinmektedir. Bunun yanında kayıt dışı (henüz bir statü için işlem başlatmamış göçmenler, doğumu bildirilmeyen çocuklar, vb.) çok sayıda yabancının da ülkemizde barındığı tahmin edilmektedir. Bu kitapta yer alan bölümler planlanırken de ağırlıklı olarak zorunlu göç eden uluslararası göçmenler ele alınmıştır.

Uluslararası boyutuyla göç olgusu karmaşık pek çok boyutu içine alırken, özellikle göçü zorunlu sebeplerle deneyimleyen bireyler için bu karmaşıklık; sosyal, kültürel, fiziksel, psikolojik ve ekonomik açılardan çok daha yıpratıcı olabilmektedir. Bu nedenle farklı göçmen gruplarının insan haklarının korunması ve sosyal hizmet sunumunun uygun sosyal politikalarla desteklenmesi, göçmen müracaatçıların güçlenmesi açısından oldukça önemlidir. Aynı şekilde ev sahibi topluluklarla ilişkilerin sağlıklı bir şekilde gelişmesini destekleyecek sosyal politikaların ve sosyal uyum çalışmalarının geliştirilmesi, bu etkinliklerin izlenmesi ve etkililik açısından değerlendirilmesi elzemdir. Kitabımızda bu tür vurguları okuyucularımızın dikkatine sunuyor ve alana katkı sağlamayı umuyoruz.

Gerek göçmenler açısından gerekse ev sahibi topluluklar açısından pek çok dinamiği beraberinde getiren göç olgusunun bu kitapta yer verildiği şekliyle çok boyutlu bir şekilde ele alınması ve literatüre katkı sağlayacak olması biz editörleri ve yazarlarımızı gururlandırmaktadır. Kitabımıza katkı veren tüm yazarlarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyor ve kitabımıza büyük ilgi

gösteren Akademisyen Yayınevine şükranlarımızı sunuyoruz. Kitabımızın gerek sosyal hizmet öğrencileri, uzmanlar ve araştırmacılar için, gerekse yakın disiplinlerden göç alanında çalışan öğrenci, akademisyen ve araştırmacılar için yararlı olmasını ümit ediyoruz. Bir diğer önemli temennimiz de bu kitaptan faydalanacak okuyucuların edindikleri kuramsal, mesleki ve etik hassasiyetler ışığında göçmenlere temas etmeleridir.

Editörler

Doç. Dr. Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ

Doç. Dr. Beyza ERKOÇ

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Göç İle İlgili Temel Kavramlar ve Türkiye’de Göç Olgusu	1
	<i>Emrah AKBAŞ</i>	
	<i>Umut YANARDAĞ</i>	
Bölüm 2	Türkiye’nin Göç Politikalarını Etkileyen Hukuki	
	Düzenlemeler.....	17
	<i>Yavuz ASLAN</i>	
Bölüm 3	Göç Kuramları ve Sosyal Hizmet Yaklaşımları	37
	<i>Hıdır APAK</i>	
	<i>Halime CETE</i>	
Bölüm 4	Göçmenlerle Sosyal Hizmet: Mikro, Mezzo ve Makro	
	Uygulamalar	55
	<i>Seda ATTEPE ÖZDEN</i>	
	<i>Seval BEKİROĞLU</i>	
Bölüm 5	Göçmenlerin Psikososyal İhtiyaçları ve Türkiye’de Sunulan	
	Sosyal Hizmetler	75
	<i>Sayra LOTFİ</i>	
	<i>Sinem ARSLANKOÇ</i>	
Bölüm 6	Göçmelerde Sıkça Karşılaşılan Ruh Sağlığı Sorunları ve	
	Klinik Uygulamalar.....	93
	<i>Hasan Hüseyin TEKİN</i>	
	<i>Merve TEKİN</i>	
Bölüm 7	Göçmen Sağlığı, Sağlığa Erişim ve Koruyucu-Önleyici	
	Uygulamalar	113
	<i>Sümeyye ÖZMEN</i>	
	<i>Kübranur KOCAKAYA</i>	

Bölüm 8	Göçmenlerin Eğitim İhtiyaçları ve Okul Sosyal Hizmeti Üzerine	137
	<i>Mehmet BİLGE</i>	
Bölüm 9	Göçmenlerin Adli Alandaki İhtiyaçları ve Adli Sosyal Hizmet	153
	<i>Zeki KARATAŞ</i>	
Bölüm 10	Göçmenlere Yönelik Ayrımcılık ve Ayrımcılık Karşıtı Sosyal Hizmet Uygulamaları	183
	<i>Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ</i>	
	<i>Sevde KÖKSAL</i>	
Bölüm 11	Çokkültürlülük ve Çokkültürcü Sosyal Hizmet	211
	<i>Abdulkadir İNAK</i>	
Bölüm 12	Göçmenlerin Sosyal Uyumu Üzerine Kuramsal ve Pratik Bir Çerçeve	229
	<i>Burcu ÖZDEMİR OCAKLI</i>	
	<i>Ezgi ARSLAN ÖZDEMİR</i>	
Bölüm 13	Göç ve Dezavantajlı Gruplar	251
	<i>Görkem KELEBEK KÜÇÜKARSLAN</i>	
	<i>Hande ALBAYRAK</i>	
Bölüm 14	Türkiye’de Düzensiz Göçmenler, Geçici Korunanlar Ve Uluslararası Korunanlar	271
	<i>Şeyma KARAKAYA</i>	
Bölüm 15	Türkiye’de Sivil Toplum ve Göç İlişkisi	285
	<i>Mehmet ATEŞ</i>	
	<i>Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ</i>	
Bölüm 16	Göçmen Refahının Sağlanmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü	301
	<i>Sami KALAYCI</i>	

Bölüm 17	İnsan Ticareti ve Sosyal Hizmet.....	325
	<i>Murat ÇAY</i>	
Bölüm 18	Çalışma Yaşamında Göçmenler	341
	<i>Mehmet ÖÇAL</i>	
Bölüm 19	Göçmenlerle Çalışma ve Etik.....	363
	<i>Taner ARTAN</i>	
	<i>Ümran ALTUNDAL</i>	
Bölüm 20	Göç ve Kadın: Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Bir Değerlendirme	383
	<i>Gülcan URHAN</i>	

YAZARLAR

Prof. Dr. Emrah AKBAŞ

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet AD.

Doç. Dr. Hande ALBAYRAK

Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet AD.

Arş. Gör. Ümran ALTUNDAL

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet AD.

Doç. Dr. Hıdır APAK

Mardin Artuklu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi/Sosyal Hizmet AD.

Arş. Gör. Sinem ARSLANKOÇ

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Doç. Dr. Taner ARTAN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmetler AD.

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ASLAN

Mardin Artuklu Üniversitesi, Midyat Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü

SHU Mehmet ATEŞ

İzmir Karabağlar Sosyal Hizmet Merkezi

Doç. Dr. Seval BEKİROĞLU

Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Arş. Gör. Mehmet BİLGE

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Doktora Öğrencisi Halime CETE

Yalova Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Abdulkadir İNAK

Siirt Üniversitesi, Eruh Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü

Doç. Dr. Dr. Sami KALAYCI

Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet AD.

Öğr. Gör. Şeyma KARAKAYA

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Doç. Dr. Zeki KARATAŞ

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet AD.

Yüksek Lisans Öğrencisi Kübranur KOCAKAYA

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi AD.

Yüksek Lisans Öğrencisi Seve KÖKSAL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Hizmet AD.

**Arş. Gör. Dr. Görkem KELEBEK
KÜÇÜKARSLAN**

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, /Edebiyat
Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Sayra LOTFİ

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Yüksekokulu, Sosyal Hizmet
Bölümü

Doç. Dr. Burcu ÖZDEMİR OCAKLI

Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Sosyal Hizmet AD.

Doç. Dr. Hasan Hüseyin TEKİN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Nezahat
Keleşoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal
Hizmet Bölümü

SHU Merve TEKİN

Gençlik ve Spor Bakanlığı

Dr. Öğr. Üyesi Gülcan URHAN

İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Sosyal
Hizmet Bölümü

**Doç. Dr. Melek ZUBAROĞLU
YANARDAĞ**

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal
Hizmet Bölümü

Doç. Dr. Umut YANARDAĞ

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal
Hizmet Bölümü

Doç. Dr. Murat ÇAY

Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve
Danışmanlık Bölümü

**Öğr. Gör. Dr. Ezgi ARSLAN
ÖZDEMİR**

Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Sosyal Hizmet AD.

Doç. Dr. Seda ATTEPE ÖZDEN

Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

Doç. Dr. Sümeyye ÖZMEN

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,
İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖÇAL

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal
Hizmet Bölümü